

KRITIKA

Cocteaujeva matematika komedije in odnosov

GLEDALIŠČE

Jean Cocteau: **Strašni starši**

Režija: Alen Jelen

Mestno gledališče ljubljansko

Deja Crnović

Če bi *Strašne starše* napisal kakšen sodobni avtor, bi šlo verjetno za zatohlo tragedijo, ki bi služila kot moralno opozorilo o sprevrženosti elite, škodljivih posledicah dušečega starševstva, incestu in nesamostojnosti sodobne mladine. Tako pa junaki v predstavi *Strašni starši*, ki jo je Jean Cocteau napisal leta 1938, vse naštete teme prehodijo v lahkotni, jasno strukturirani in zabavni tridejanki, ki jo je na malo sceno Mestnega gledališča postavil **Alen Jelen**.

Najopaznejša lastnost tokratne uprizoritve besedila, ki ga je prevedla **Eva Mahkovič**, za dramaturgijo pa je poskrbela **Petra Pogorevc**, je izčiščenost. Izčiščenost jezika, strukture in likov. Ves čas točno vemo, kje smo, kam gremo in zakaj, medtem ko glasba in scenografija poskrbita za to, da se kljub relativno univerzalnim temam ves čas zavedamo, da smo v francoskem meščanskem stanovanju v prvi polovici prejšnjega stoletja. Časovna in prostorska umeščenost pri vsebini sicer nista najpomembnejši, odločilno pa diktirata razpoloženje in

odnos do tematike.

Incestuozni odnosi, ki so tudi motiv Cocteaujevega romana *Otroci somraka*, po katerem je bil delno posnet film *Sanjači* (2004) režiserja Bernarda Bertoluccija, postanejo problematični šele, ko trčijo z zunanjim svetom. V *Strašnih starših* je to oseba, ki ni del družine, v *Sanjačih* pa je to družba v letu 1968, ki jo pretresajo množični protesti. Kaj se dogaja zunaj družine, je v *Strašnih starših* torej pomembno samo toliko, kolikor to pretresa notranjo dinamiko družinske celice, in prav iz tega predstava črpa svojo komičnost. O incestuoznih razmerjih in nezvestobi lahko s takšno lahkotnostjo in žarom verjetno pripoveduje le nekdo, ki velja za kralja družabne kronike, kar je Cocteau zagotovo bil. Odnosi v drami se namreč pogosto odvijajo na ravni trača – kdo je s kom, ne pa nujno, kdo je s kom na kakšen način in zakaj –, medtem ko moraliziranje in psihologiziranje pustijo ob strani oziroma ju z nekaj pikrimi pripombami v predstavi podtaknejo liku, ki služi kot glas razuma.

V *Strašnih starših* je to teta Leonie (**Karin Komljanec**), ki s svojim racionalnim in na videz nepristranskim pristopom uspešno krmari družino skozi zaplet, preobrat in razplet, hkrati pa predstavlja antipod družini, ki se v celoti prepušča svojim nevrozam. Yvonne, v vlogi

katere blesti **Judita Zidar**, je zagotovo eden zabavnejših likov, saj s svojo dramatičnostjo in konstantnim stokanjem uteleša sodobni subjekt, ki si na vsak način želi pobegniti od realnosti, a za to ni pripravljen storiti ničesar. Zaprta v stanovanje in svoj svet s svojim sinom Michelom (**Jernej Gašperin**) čustveno vara moža Georges (b) (**Boris Kerč**), ki se iz družinskega življenja umika v svet prismuknjenih izumov, hkrati pa ljubimka s precej mlajšo žensko, ki ji celo reče, da je z njo zato, ker ga spominja na umrlo hčerko (ki nikoli ni obstajala).

Glavni komični zaplet je seveda v tem, da s tem istim dekletom (Ajda Smrekar) po novem ljubimka tudi sin, če pa upoštevamo, da sta bila nekoč zaročena Georges in Yvonnina sestra Leo, pa se pred nami splete kombinacija odnosov, ki lahko vodi v obe smeri: popolno komedijo ali tragedijo. Glede na to, da gre za Cocteaujevo spogledovanje z gledališčem bulvar, je smer jasna.

Meščanski komediji, ki je na ravni strukture čista matematika, so Alen Jelen in ekipa sledili vestno. Dodatnih preobratov ali ekskurzov ni, a ravno s tem, ko besedila na nobenem nivoju ne skušajo aktualizirati, zgodbi omogočajo, da zadira v vsej svoji komičnosti in lahkotnosti. ✕

Judita Zidar blesti v vlogi dramatične Yvonne, ki jo (ne)uspešno skušata prizemljiti Georges (Boris Kerč) in Leonie (Karin Komljanec). Peter Giodani